

FORSKNING I KORTHET: Skillnad mellan ytliga attribut och faktiska processer när inkubatorer ska växa

Endast 20 procent av alla företag i ”hållbara” företagsinkubatorer har någon form av hållbarhetsprofil. Det är ett av flera resultat i en studie som undersöker relationen mellan inkubatorers storlek och rekryteringsstrategi.

Ju större en inkubator är, desto mer fokus har den på forskningsnära verksamhet och på hållbarhetsfrågor. Men hållbarhetsfokus kan vara mer av en legitimeringsstrategi än ett uttryckligt urvalskriterium: Även hos de hållbarhetsorienterade inkubatorerna dominerar nämligen företag utan hållbarhetsfokus som inkubatorföretag.

Det är några av de resultat som framkommer i studien *”Incubator specialisation and size: divergent paths towards operational scale”* i vilken Karl Wennberg tillsammans med Magnus Klofsten, Erik Lundmark och Nata Bank har undersökt relationen mellan inkubatorers storlek och rekryteringsstrategi. Närmare bestämt analyseras fyra olika strategier för 96 olika företagsinkubatorer i Sverige, Tyskland och Finland. Studien är publicerad i *Technological Forecasting and Social Change* (2020).

Inkubatorer har till syfte att främja och underlätta nystartade företags väg mot tillväxt och lönsamhet. Vad Wennberg med flera visar i sin studie är att en inkubators storlek är positivt korrelerad med dels ett strategiskt fokus på forskningsnära verksamhet som rekryteringsbas, dels ett hållbarhetsfokus – men inte med ett fokus på regionen eller industrin. Forskarna använder

sig av linjär regressionsanalys, deskriptiv data och öppna frågeformulär.

Vilka är de största utmaningarna med att locka lovande och nystartade företag till företagsinkubatorer? Cheferna för de senare pekar oftast på (1) att regionen inte är tillräckligt stor, (2) en dålig ekonomisk cykel och (3) en brist på utbud av lovande startups/entreprenörer.

De chefer som angav regionen som största utmaning vid rekryteringar lyfte aspekter som

företagartradition, geografiskt läge och att människor lämnar regionen. Till exempel svarade en av respondenterna att ”affärsflödet i regionen är generellt lågt”. Respondenter som istället angav konjunkturcykeln som största problem betonade gynnsamma ekonomiska förhållanden och arbetsmarknaden – de menar att när ekonomin blomstrar tenderar människor att stanna kvar som anställda istället för att starta upp företag. Till

exempel svarade en respondent: *Speciellt de senaste två åren har det varit svårt att hitta nya inkubatorföretag. Detta beror främst på den gynnsamma ekonomiska situationen.*

Den sista av de tre främsta utmaningarna handlar om utbudet av entreprenörer, att det fanns för få nya företagare. Bland svaren finns exempelvis kommentaren ”För närvarande finns det väldigt få nystartade företag.”

Forskarna kunde genom sitt material även under-

Professor Karl Wennberg

“[...] de flesta hållbarhetsorienterade inkubatorer endast har svaga krav på inkubatorföretagens motsvarande fokus.”

söka hållbarhetsfokus hos de företag som hyr in sig hos inkubatorerna. En post hoc-analys genomfördes för att undersöka hur strikt hållbarhetsfokuserade inkubatorer upprätthöll sitt fokus när de rekryterade nya inkubatorföretag. Resultaten avslöjade att endast två av de 14 hållbarhetsspecialiserade inkubatorerna hade en majoritet hållbarhetsfokuserade inkubatorföretag. I genomsnitt var endast 20 procent av alla inkubatorföretag hållbarhetsfokuserade. Därmed verkar det som att de flesta hållbarhetsorienterade inkubatorer endast har svaga krav på inkubatorföretagens motsvarande fokus.

Tidigare forskning har identifierat tre motiv för en hållbarhetsspecialisering bland organisationer: ”konkurrenskraft” (ekonomiska möjligheter), ”legitimitet” (förbättrad image) och ”ekologiskt ansvar” (etiska motiv). Inkubatorer, liksom andra organisationer, kan därmed anta ett hållbarhetsfokus för att stärka sitt varumärke, och ett företag kan hyra in sig för att stärka sitt. Även om den låga andelen hållbara företag inte utesluter ett genuint intresse för ekologiskt ansvar tyder resultaten ändå på att den större storleken på hållbarhetsorienterade inkubatorer i högre utsträckning kan bero på legitimitetsskäl.

För det första kan inkubatorer med en hållbarhetsspecialisering vara mer attraktiva för möjliga inkubatorföretag på grund av hur det påverkar deras varumärke. Potentiellt kan en hållbarhetsprofil öka det immateriella värdet av inkubatorernas erbjudande till inkubatorföretag. För det andra kan en hållbarhetsspecialisering ge fördelar från andra intressenter som myndigheter, finansierare och medarbetare. Det uppmuntrar inkubatorer att lyfta fram hållbarhet utan att nödvändigtvis anta ett strängare urvalskriterium. Om det här bekräftas

utgör det ytterligare ett exempel på bristen på koppling mellan samhällsbehov och entreprenörskap.

I den utsträckning hållbarhet är ett verkligt mål för inkubatorer föreslår Wennberg med kollegor att inkubatorer fokuserar på att göra sina inkubatorföretag gröna. Det vill säga underlätta eller uppmuntra hållbarhetstänkande i deras utveckling av produkter och processer, snarare än att välja ut inkubatorföretag vars produkter och processer redan är hållbara.

Sammanfattningsvis finns det alltså två synsätt: dels det cyniska där hållbarhetsfokus främst är en legitimitetshöjande strategi, dels det pragmatiska där hållbarhetsspecialisering är ett sätt att locka fler inkubatorföretag vars utveckling av kommersiella produkter och affärsprocesser sedan kan påverkas för att bli mer hållbara. Oavsett vilket visar resultaten vikten av att särskilja ytliga attribut från de faktiska processer och aktiviteter som utförs i inkubatorer.

OM FÖRFATTARNA

Karl Wennberg är professor i företagsekonomi vid Linköpings universitet och knuten till Ratio. Hans forskning behandlar entreprenörskap, regional utveckling och organisationssociologi

OM FORSKNING I KORTHET

I syfte att öka tillgängligheten av Ratios forskning tar forskarna i samarbete med kommunikationsavdelningen fram så kallade ”forskning i korthet”. I dessa sammanfattas en eller flera utvalda publikationer kortfattat på svenska.